

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1993

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1163

Kitap Adı : Alâeddin es-Semerkindî'nin *Şerhu't-Te'vîlât*'ında Mu'tezile'ye Eleştirileri

Book Title : Alâeddin Es-Semerkindî's Criticism Against Mu'tezile in *Sharh al-Ta'wilat*

ISBN : 978-625-8910-19-3

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258910193

Yazar | Author: Mohammed Ahmed Shihab | orcid.org/0000-0001-6467-5937

Editör | Editor: Ahmet Bedri Yavuz | orcid.org/0000-0003-3866-4518

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 16 x 24 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 328 (xvi+312)

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül | September 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRHT - İslam teolojisi | Islamic theology

BISAC: REL037060 - Din / İslam / Teoloji | Religion / Islam / Theology

THEMA: QRVG + QRP - Teoloji; İslam | Theology; Islam

LC Classification: BP195.M6-M62 - İslam mezhepleri: Mu'tezile | Islam—Branches, sects and modifications: Motazilites

DEWEY: 297.2 - İslam akaidi ve kelâmı / İslamî doktriner teoloji | Islamic doctrinal theology (Aqa'id and Kalam)

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.1835 - Teoloji | Theology

Scopus Subject Areas: 1212 - Din Çalışmaları | Religious Studies

Atıf Bilgisi | Cite as: Shihab, Mohammed Ahmed. *Alâeddin es-Semerkindî'nin Şerhu't-Te'vîlât'ında Mu'tezile'ye Eleştirileri*. FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Alâeddin es-Semerkindî'nin
***Şerhu't-Te'vîlât'*ında**
Mu'tezile'ye Eleştirileri

Mohammed Ahmed SHIHAB

Yazar Hakkında | About the Author

Mohammed Ahmed SHIHAB

Mohammed Ahmed Shihab, 1990 yılı Kerkük doğumludur. 2012’de Kerkük Üniversitesi Kur’an İlimleri bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 2013-2017 yılları arasında Kerkük’te Arapça öğretmenliği yaptı. 2020’de Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde *Ebü’l-Kâsım el-Ka’bî’nin Makâlât’ında Şîa’yı Ele Alışı* isimli teziyle yüksek lisansını tamamladı. 2025’te aynı enstitüde *Alâeddin Es-Semerkandî’nin Şerhu’t-Te’vilât’ında Mu’tezile’ye Yönelik Eleştirileri* başlıklı teziyle doktora derecesini aldı. Halihazırda çeşitli alanlarda tahkik ve tercüme çalışmaları devam etmektedir.

Muhammed Ahmed Shihab was born in Kirkuk in 1990. He completed his undergraduate studies in Quranic Studies at Kirkuk University in 2012. Between 2013 and 2017, he worked as an Arabic teacher in Kirkuk. In 2020, he completed his master’s degree at Ankara University’s Institute of Social Sciences with a thesis titled “Abū al-Qāsim al-Ka’bī’s handling of Shia in his Maqālāt”. In 2025, he received his doctorate from the same institute with a thesis titled “Alâeddin Es-Semerkandī’s Criticism Against Mu’tezile in Sharh al-Ta’wilat”. He is currently continuing his research and translation work in various fields.

Kitap Hakkında

Alâeddin Es-Semerkindî'nin *Şerhu't-Te'vilât*'ında Mu'tezile'ye Eleştirileri

Müslümanlar arasında itikadî ve siyasi meselelerde yaşanan ayrışmalar, kimi zaman Kur'an'ın tevîl ve tefsir edilmesinde mezhebî yönden farklılaşmanın sebebi, kimi zaman da sonucu olmuştur. Hemen her mezhebin bazen kendi mensupları arasında çoğunlukla da karşıtlarıyla arasında bu farklı tutumdan kaynaklı ayrışma gözlenmiştir. Söz konusu ayrışmanın yaşandığı geleneklerin başında Ehl-i Sünnet ve Mu'tezile gelmektedir. Her iki mezhep de diğerinin görüşlerini sert bir dille eleştirmiş ve kendi usûl ve inanışlarını savunurken Kur'an'ı dayanak olarak almış ve yorumlamıştır. Ehl-i Sünnet'in itikadî fikirlerinin ortaya konarak açıklanmasında önde gelen isimlerden biri Ebû Mansûr el-Mâtürîdî'dir. Mâtürîdî, *Te'vilâtü'l-Kur'an* adlı eserini kaleme alırken itikadî aidiyetini Kur'an'la temellendirmiş ve Mu'tezile başta olmak üzere diğer mezhepleri eleştirmiştir. Aynı gelenek ve çevrenin mensubu olan Alâeddin es-Semerkindî, Mâtürîdî'nin eserinde yer verdiği görüşleri açıklamak üzere kaleme aldığı *Şerhu't-Te'vilât* adlı eserinde Mu'tezile'ye yöneltilen eleştirileri kendi üslubuyla aktarıp detaylandırmıştır. Bu çalışmada, Semerkandî'nin şerhinde itikadî ve siyasi açıdan Mu'tezile'ye yöneltilen tenkitlerin tespit ve tahlili yapılmıştır. Giriş bölümünde çalışmanın evreni ve yöntemi anlatılmış, ardından *Şerhu't-Te'vilât*'ın el yazma halinde bulunan tüm nüshaları başta olmak üzere başvuru kaynaklar tanıtılmıştır. Birinci bölümde Semerkandî'nin hayatı, ilmî kişiliği, hoca ve öğrencileri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölüm, Semerkandî'nin *Şerhu't-Te'vilât*'ında Mu'tezile'ye tevhid ve adalet ilkesi bağlamında yöneltilen eleştirilere ayrılmıştır. Üçüncü bölümde el-Esmâ ve'l-Ahkâm konusunda Mu'tezile'ye yönelik tenkitler yer almıştır. Sonuç kısmında ise çalışmanın ulaştığı tespitler ve bulgular değerlendirilmiştir. Ekler başlığı altında Te'vilât metninin kenarlarında ve metin içinde *Şerhu't-Te'vilât*'ın yer alışı-na örnek yazma nüshalardan sayfalar, *Şerhu't-Te'vilât* nüshalarında bulunan eksiklikleri gösteren bir tablo ve *Şerhu't-Te'vilât*'ın kenarlarında yer alan konu başlıklarını gösteren bir tablo verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Semerkandî; Mâtürîdîlik; *Şerhu't-Te'vilât*; Ehl-i Sünnet; Mu'tezile

About the Book

Alâeddin Es-Semerqandî's Criticism Against Mu'tezilî in *Sharh al-Ta'wilat*

The divisions among Muslims regarding doctrinal and political issues have sometimes been the cause, and sometimes the result, of sectarian differences in the interpretation and exegesis of the Quran. Almost every sect has experienced divisions stemming from these differing approaches, sometimes among its own members, but mostly with its opponents. The traditions where this division occurred most prominently include the Ahl al-Sunnah and the Mu'tazilites. Both sects harshly criticized the views of the other and defended their own principles and beliefs, using the Quran as a basis for their interpretation. One of the leading figures in presenting and explaining the doctrinal ideas of the Ahl al-Sunnah is Abu Mansur al-Maturidi. While writing his work *Ta'wilat al-Qur'an*, Maturidi grounded his doctrinal beliefs in the Quran and criticized other schools of thought, particularly the Mu'tazilite school. Alaeddin al-Samarqandî, a member of the same tradition and circle, elaborated upon the criticisms leveled against the Mu'tazilites in his *Sharh al-Ta'wilat*, a commentary on Maturidi's work, presenting them in his own style. This study identifies and analyzes the doctrinal and political criticisms directed at the Mu'tazilites in Samarqandî's commentary. The introduction describes the scope and methodology of the study, followed by a presentation of the sources consulted, primarily all manuscript copies of *Sharh al-Ta'wilat*. The first chapter provides information about Samarqandî's life, scholarly personality, teachers, and students. The second section is devoted to the criticisms leveled against the Mu'tazilites regarding the principles of Allah's unity (Tawhid) and justice in Samarqandî's *Sharh al-Ta'wilat*. The third section contains criticisms directed at the Mu'tazilites concerning al-Asma wa'l-Ahkam. The conclusion evaluates the findings and conclusions reached by the study. Under the heading "Appendices," pages from manuscript copies illustrating the inclusion of *Sharh al-Ta'wilat* in the margins and within the text of *Ta'wilat*, a table showing the deficiencies found in the manuscripts of *Sharh al-Ta'wilat*, and a table showing the topic headings in the margins of *Sharh al-Ta'wilat* are provided.

Keywords: Samarqandî; Maturidism; *Sharh al-Ta'wilat*; Ahl al-Sunnah; Mu'tazilites

İki gözüm kızlarım Ezel'e ve Sema'ya...

ÖN SÖZ

İnsanlık tarihi boyunca tüm dinler içerisinde itikat ve siyaset gibi birçok konuda fikir ayrılıkları ve mezhebî bölünmeler yaşanmıştır. Bu farklılıkları benimseyen her din mensubu, inancının doğru olduğu düşüncesini savunmuş ve kendi bakış açısına göre bu görüşünü temellendirmiştir. Bu açıdan aklî ya da naklî deliller getirilmesine rağmen ihtilaf edilen fikirlerin onları benimseyen kişinin isteği dışında değiştirilmesi imkânsızdır. Bu noktadan bakıldığında bir kesimin mantığa aykırı bulduğu görüşleri farklı toplumsal tabakalardan binlerce insan benimsemektedir. Bu nedenle de bir kimsenin kendi görüşüne uymayan fikirleri yok saymak adına çaba sarf etmesi anlamsızdır. Her din için geçerli olan mezhebî ayrışmanın en temel nedenlerinin başında o dinin kutsal kabul edilen kitap ve kaynaklarının yorumlanması ve anlaşılmasında oluşan farklılaşma gelmektedir. İslam mezhepleri, sadece Kur'ân'ın temel kaynak olduğu hususunda ittifak etmelerine rağmen ayetlerin anlam ve yorumu hususunda ihtilaf etmişlerdir. Bu ihtilaflar, sadece düşünce alanında kalmamış, mezheplerin görüşleri bir siyasi kabulü açıklayıp teyit etmek için ya da reddetmek için kullanılmıştır. Büyük günah sahibiyle ilgili hükümlerin belirlenmesinden başlayarak imanın mahiyetinin sözle mi fille mi yoksa her ikisiyle mi olduğu hakkındaki görüşlerin belirlenmesi ve Allah'ın zâtı (zâtullah) yani Allah'ın sıfatları ile ilgili meselelerin sorgulanması bir kimsenin hangi siyasi görüşe tabi olduğunu belirlemede ölçü olarak kullanılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla itikadî olarak farklı bir görüş ortaya koyan kimsenin bu fikri kimi zaman siyasi makamlar açısından tehdit olarak algılanmıştır.

İtikadî meselelerde de Kur'ân-ı Kerîm'in te'vîl ve tefsir edilmesi hususunda Ehl-i Sünnet ve Mu'tezile gibi birçok mezhep arasında söz konusu ayrışma yaşanmıştır. Her iki mezhebî yapı, diğerinin görüşlerini sert bir dille eleştirmiş ve kendi usûl ve inançlarını savunurken Kur'an naslarını dayanak almış ve yorumlamıştır. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat'ın itikadî fikirlerinin ortaya konarak açıklanmasında önde gelen isimlerden biri Ebû Mansûr el-Mâtürîdî'dir. Her mezhep mensubunun kendi görüşlerini ortaya koyarken Kur'ân-ı Kerîm'i de dayanak alması gibi Mâtürîdî de *Te'vîlâtü'l-Kur'ân*'ı kaleme alırken itikadî aidiyetini Kur'an'la temellendirme ve Mu'tezile başta olmak üzere diğer mezhepleri eleştirme yoluna gitmiştir. Tefsirinde görüşlerini en fazla eleştirdiği mezhep de Mu'tezile olmuştur. Alâeddin es-Semerkandî de hocası Ebû'l-Muîn en-Nesefî vasıtasıyla Mâtürîdî'den ve geleneğinden etkiyle yetişen bir alimdir. Semerkandî, Mâtürîdî'nin eserinde yer verdiği görüşlerini açıklamak üzere *Şerhu Te'vîlâtü'l-Mâtürîdî* adlı eserini kaleme almıştır.

Bu çalışmada Semerkandî'nin itikadî ve siyasi açıdan Mu'tezile'ye yönelttiği tenkitleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Giriş bölümünde çalışmanın evreni

ve yöntemi anlatılmış, ardından Semerkandî'nin *Şerhu't-te'vilât* isimli eserinin el yazma halinde bulunan nüshaları başta olmak üzere başvuru kaynaklar ayrıntılı bir şekilde tanıtılmıştır. Birinci bölüm, Semerkandî'nin hayatı ve ilmî kişiliğine ayrılmıştır. İkinci bölümde Semerkandî'nin *Şerhu't-Te'vilât*'ında Mu'tezile'ye tevhid ve adalet ilkesi bağlamında yönelttiği eleştirilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde el-Esmâ ve'l-Ahkâm konusunda Semerkandî'nin Mu'tezile'ye yönelik tenkitler yer almıştır. Sonuç kısmında ise çalışmanın ulaştığı bulgular değerlendirilmiştir.

Doktora tezimizin kitaplaşmış hali olan bu çalışmamızın konu seçim aşamasından nihayete ermesine kadar geçen süre boyunca birçok zorluğu kolaylaştıran ve yol gösterici yönlendirmelerde bulunan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Sönmez Kutlu'ya teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca metni okuyup düzeltme önerilerinde bulunan Prof. Dr. Nahide Bozkurt, Prof. Dr. Mehmet Kalaycı, Dr. Öğr. Üyesi Metin Avcı, Doç. Dr. Fatmanur Alibekiroğlu Eren'e teşekkür ederim. Araştırma ve yazım sürecinde verdikleri destek için Prof. Dr. Osman Aydın ve Prof. Dr. Muzaffer Tan'a da müteşekkirim. Metnin okunmasında ve redaksiyonunda emeği geçen Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Bedri Yavuz'a ve Esmâ Çetin'e ayrıca teşekkür ediyorum. Bunun yanı sıra çalışma sürecinde başta eşim olmak üzere destek olan herkese teşekkürü bir borç bilirim. Son olarak tehlikeli bir ameliyata girmesi sebebiyle savunmama katılamayan ve yaşayacağı en olumsuz durumda dahi bana bilimin yolunda sabretmemi ve eğitimimi tamamlamamı tavsiye eden sevgili babama en derin şükran ve minnettarlığımı sunmayı ihmal etmeyeceğim. Aynı şekilde, bu zorlu sürecin her aşamasına sabır gösteren ve destek veren sevgili anneme de şükranlarımı sunuyorum.

Mohammed Ahmed SHIHAB

Ankara Ağustos 2026

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ix
KISALTMALAR	xv
GİRİŞ	
1. Araştırmanın Amacı ve Sınırları	1
2. Araştırmanın Yöntemi	1
3. Araştırmanın Kaynakları	3
3.1. Makâlât Türü Eserler	4
3.2. Hanefî-Mâtürîdî Kelâm Eserleri	5
3.3. Te'vîlât Yazmalarının Kenar Notlarında Semerkandî'nin Açıklamaları	6
3.4. Alâeddin es-Semerkandî'nin Şerhu't-Te'vîlât Eserinin El Yazma Nüshaları	14
3.4.1 Bayezid	17
3.4.2. Hamidiye	19
3.4.3. Esad Efendi	19
3.4.4. Cârullah Efendi	20
3.4.5. Şehid Ali Paşa	21
3.4.6. Fazıl Ahmed Paşa Nüshası	22
3.4.7. Topkapı Sarayı Medine Nüshası	23
3.4.8. Rodos Nüshası	23
3.4.9. Taşkent Ebû Reyhân Bîrûnî Şarkiyat Enstitüsü	24
3.4.10. Hindistan Nüshası	26
3.4.11. Mekke Nüshası	26
3.5. Çağdaş Araştırmalar	27
4. Kavramsal Çerçeve	28
4.1. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat	29
4.2. Ehl-i Hak	31
4.3. Ashabu'l-Hadis	32
4.4. Eş'ariyye	33
4.5. Mu'tezile	34
BİRİNCİ BÖLÜM	
ALÂEDDİN ES-SEMERKANDÎ'NİN HAYATI	35
1.1. Alâeddin es- Semerkandî Döneminde Siyasî, Toplumsal ve Dinî Durum	35
1.1.1. Siyasî ve Toplumsal Hayat	35
1.1.2. Dinî ve Mezhebî Durum	39
1.2. Alâeddin es-Semerkandî'nin Eğitimi	41
1.2.1.Hocaları	43
1.2.1.1. Ebü'l-Yüsr el-Pezdevî	44
1.2.1.2. Ebü'l-Muîn en-Neseffî	44
1.2.2. Tedris Arkadaşları	45

1.2.2.1. Ebü'l-Meâlî Ahmed	45
1.2.2.2. Necmeddin en-Neseî	45
1.2.2.3. Hasan el-Pezdevî	46
1.2.3. Öğrencileri	46
1.2.3.1. Fâtıma binti Alâeddin es-Semerkandî	47
1.2.3.2. Ebû Bekr b. Mes'ûd el-Kâsânî	47
1.2.3.3. Muhammed el-Bendenîcî	48
1.3. Alâeddin es-Semerkandî'nin Eserleri	48
1.3.1. Semerkandî'ye Ait Eserler	49
1.3.1.1. Tuhfetü'l-fukahâ'	49
1.3.1.2. Mîzânü'l-Usûl	50
1.3.1.3. Şerhu Te'vîlâtî'l-Mâtürîdî	51
1.3.1.3.1. Şerhu't-Te'vîlât'ın Kaynakları	53
1.3.1.3.2. Te'vîlât'ta Geçmediği Halde Semerkandî Tarafından Mâtürîdî'ye Nispet Edilen Görüşler	54
1.3.1.3.3. Eserlerinde Şerhu't-Te'vîlât'tan Alıntı Yapan Âlimler	57
1.3.2. Semerkandî'ye Nispeti Tartışmalı Olan Eserler	61
1.3.2.1. et-Te'vîlâtü'l-Mâtürîdîyye fî Beyânî Usûlî Ehli's-Sünneti ve Usûlî't-Tevhîd	61
1.3.2.2. el-Lübâb fî Usûlî'l-Fıkh	62
1.3.2.3. el-Mebsût "el-Mutevassıt"	62
1.3.2.4. İzâhu'l-Kavâid fî İlmi'l-Muammâ	65
1.3.2.5. Bezlü'n-nazar	66
1.3.2.6. Muhtelifü'r-rivâye	66
1.3.2.7. Şerhu'l-Câmi'i'l-kebîr	67
1.3.2.8. Şerhu Manzûmeti'n-Neseî	68
1.4. Mezhebî Kimliği	68
1.4.1. Hanefî Fakih Olarak Semerkandî	69
1.4.2. Bir Usûlcü Olarak Semerkandî	72
1.4.3. Mâtürîdî Mütakellim Olarak Semerkandî	72
1.4.4. Müfessir Olarak Semerkandî	75

İKİNCİ BÖLÜM

SEMERKANDÎ'NİN TEVHİD VE ADALET İLKELERİ BAĞLAMINDA

MU'TEZİLE'YE ELEŞTİRİLERİ	77
2.1. Semerkandî'nin Mu'tezile'nin Bilgi Nazariyesine Yönelttiği Eleştirilerin Tahlili	77
2.1.1. Haber-i Vahid	77
2.1.2. İcmâ Meselesi	80
2.1.3. Beyan Meselesi	81
2.1.4. Şâhidin Gâibe Delâleti	82
2.1.5. Müteşâbih Ayetler	83
2.1.6. Aklın Hücciyeti	86
2.2. Semerkandî'nin Tevhîd Kapsamındaki Eleştirileri	88

2.2.1. Allah'ın Görülmesi	88
2.2.2. Allah'ın Sıfatları	91
2.2.2.1. Kudret	94
2.2.2.2. İlim	96
2.2.2.3. İrade ve Allah'ın Dilemesi/Meşiet	98
2.2.2.4. Tekvîn ve Mûkevven	106
2.2.2.5. Kur'ân'ın Yaratılması	111
2.3. Semerkandî'nin Adâlet İlkesi Kapsamındaki Eleştirileri	114
2.3.1. Kulların Fiilleri/Fiillerin Yaratılması	115
2.3.2. İstîtâat	121
2.3.3. Hüsün ve Kubuh	125
2.3.4. Salah-Aslah	133
2.3.5. Mu'tezile'nin İki Ecel Görüşü	140
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
SEMERKANDÎ'NİN EL-ESMÂ VE'L-AHKÂM KONUSUNDA MU'TEZİLE'YE	
ELEŞTİRİLERİ	145
3.1. İman	146
3.1.1. Semerkandî'ye Göre İmanın Tanımı	147
3.1.2. Semerkandî'nin Amel-İman Hakkında Mu'tezile'ye Tenkitleri	150
3.1.3. Kendilerine Peygamber Gönderilmeyenlerin İmanı Meselesi	153
3.1.4. İmanda Artma ve Eksilme	155
3.1.5. İmanda Zorlama (İmanda İkraha)	158
3.2. Hidayet	160
3.3. Büyük Günah	173
3.3.1. Büyük Günah Sahibinin İmanı Meselesi	176
3.3.2. Büyük Günah Sahibinin Ahiretteki Durumu	179
3.3.3. Büyük Günah Sahibine Peygamberlerin Şefaati	183
3.3.4. Mu'tezile'de Küçük Günah ve Peygamberlerin Masumiyeti	185
3.3.5. Unutarak Günah İşlemenin Hükümü	190
3.4. Kabir Azabı	193
3.5. Ölümden Sonra Dirilmenin Cismânî ya da Ruhânî Oluşu Tartışması	198
3.5.1. Ruh ile Dirilmeyi Savunanların Delilleri	201
3.5.2. Semerkandî'nin Dirilme Hakkındaki Delilleri	203
3.6. Cennet ve Cehennem Ebediliği	206
SONUÇ	211
KAYNAKÇA	213
EKLER	223
EK 1: Şerhu't-Te'vîlât nüshalarında bulunan bariz eksiklikler (sâkıt)	223
EK 2: Şerhu't-Te'vîlât'ın kenarlarında var olan konular	224
EK 3: Te'vîlât Metni kenarlarında Şerhu't-Te'vîlât'ın örneği	265
EK 4: Te'vîlât Metni İçinde Şerhu't-Te'vîlât'ın örneği	288
DİZİN	309

KISALTMALAR

a	: Yazma eserlerde ön sayfa
b	: Yazma eserlerde arka sayfa
b.	: Oğlu
bkz.	: Bakınız
thk.	: Tahkik eden
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
ed.	: Editör
Hız.	: Hazreti
ö.	: Ölüm tarihi
S.	: Sayı
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
vd.	: Ve diğerleri
y.y.	: Yayıncı yok
ts.	: Tarihsiz